

© FD, RR Bron: *voor 65,3% aandeelhouder

Verbod op winstuitkering zorgverzekeraars 'niet zinvol'

PvdA, SP en CDA willen met initiatiefwet verlenging verbod op winstuitkering bereiken, VVD en D66 zijn tegen

Ties Keyzer en Marieke ten Katen
Amsterdam

Moet het voor zorgverzekeraars mogelijk worden winst uit te keren? Nu het huidige verbod op winstuitkering vanaf 1 januari 2018 afloopt, houdt die vraag de Haagse gemoederen bezig. PvdA, SP en CDA vrezen dat verzekeraars verworden tot investeerderpotentieel en dienden een initiatiefwet in om het verbod in stand te houden. VVD en D66 zijn tegen, zij vinden een verbod haaks staan op het principe van marktwerking. De initiatiefwet staat voor na het zomerreces op de agenda van de Tweede Kamer. Volgens Hugo Keuzenkamp, voormalig hoogleraar verzekeringskunde aan de

Universiteit van Amsterdam, stelt dat de zorgverzekeraarmarkt sterk gereguleerd is. 'Dat maakt verzekeraars commercieel oninteressant voor investeerders.'

Het verbod op winstuitkering stamt uit 2006. In dat jaar maakt het zorgverzekeringsstelsel, met een ziekenfonds voor lage inkomens en particuliere verzekering voor de hoge inkomens, plaats voor de huidige basispolis. Iedereen is verplicht deze aan te schaffen bij een zorgverzekeraar. Dit maakt concurrentie tussen verzekeraars mogelijk, wat ze stimuleert voor de juiste prijs goede zorg in te kopen. Omdat de zorgverzekeraars hun startkapitaal ontvangen van de overheid, besloot de Kamer destijds dat er gedurende tien jaar een verbod op winst-

uitkering zou gelden. Vorig jaar, toen het einde van het verbod naderde, werd dat op initiatief van de SP nog eens met twee jaar verlengd.

In de toelichting op de initiatiefwet spreken de SP, PvdA en CDA de zorg uit dat winstuitkering het risico meebrengt dat 'aandeelhouders het financiële resultaat van de organisatie boven een goed functionerend zorgstelsel plaatsen'. D66 en VVD hebben aangegeven verlenging van het verbod niet te zien zitten. Zij willen de mogelijkheid dat zorgverzekeraars in de toekomst investeerders aantrekken niet al bij voorbaat uitsluiten.

Keuzenkamp ziet de noodzaak voor verlenging ook niet. 'Het eigen vermogen van zorgverzekeraars kan niet zomaar naar aandeelhouders, daar zijn al spelregels voor.' De meeste zorgverzekeraars zijn coöperaties, zoals onderlinge waarborgmaatschappijen. Dit betekent dat de klanten verenigd zijn in de ledenraad. Zij vormen het hoogste orgaan. De beslissing aandeelhouders aan te trekken moet de ledenraad passeren. Verzekeraar ASR is als enige zorgverzekeraar beursgenoteerd. De organisatie kwam

tijdens de kredietcrisis in handen van de Staat en wordt gefaseerd weer in private handen gebracht. De Staat is met 66% van de aandelen grootaandeelhouder.

ASR keert dus wel dividend uit, maar opereert volgens de statuten zonder winst oogmerk. Ook bij de andere zorgverzekeraars is het ontbreken van winst oogmerk statutair opgenomen. In een reactie laat Zorgverzekeraars Nederland (ZN) het FD weten dat er nooit sprake is geweest van een zoektocht naar externe investeerders. ZN verwacht dat dit in de toekomst zo zal blijven.

De Nederlandsche Bank stelt een verplichte solvabiliteitsgrens. Alle winst daarboven wordt uitgekeerd aan de klant, in de vorm van lagere premies. Chris Oomen, directeur van verzekeraar DSW: 'Zolang we winst terug blijven geven aan de klant, blijven de winstmarges uitermate klein.' Daarmee is het rendement waar eventuele investeerders op zouden kunnen rekenen laag.

Bovendien zorgt de keuzevrijheid van de patiënt voor een bepaalde mate van regulering in de markt. Mocht een investeerder aan de hoogte van de premie willen tornen, dan heeft de klant het recht direct over te stappen. Bovendien is toetreding van nieuwe verzekeraars onwaarschijnlijk. Oomen: 'Echte winst, en daarmee rendement, zou je alleen kunnen halen uit hogere premies. Dan prijs je jezelf direct uit de markt.'

Keuzenkamp ziet een ander motief achter de politieke discussie: 'Zorg is zo kort voor de verkiezingen natuurlijk een mooi thema om je als politieke partij over te laten horen.'

Juridische vorm
De ledenraad is het hoogste orgaan bij de meeste verzekeraars

Oud-hoogleraar
'Verzekeraars zijn commercieel oninteressant voor investeerders'

Zorgverzekeraar
'Met hogere premies prijs je jezelf direct uit de markt'

DE OPPONENTEN

Renske Leijten (SP) is al langere tijd tegenstander van winstuitkeringen door zorgverzekeraars. In 2015 nam zij het initiatief om het verbod voor onbepaalde tijd te verlengen. Minister Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport vond steun bij haar partij, de VVD. Uiteindelijk werd het verbod met twee jaar verlengd. Arno Rutte (VVD) en Leijten zullen na het reces tegenover elkaar in de Kamer komen te staan.

'Verbod is symboolpolitiek'

'Ik snap de angst van de SP, PvdA en het CDA wel', zegt Arno Rutte, woordvoerder Zorg voor de VVD. 'Maar de angst is niet reëel.' Volgens het Kamerlid is de kans dat zorgverzekeraars vanaf 2018 actief op zoek gaan naar investeerders vrijwel nul. Klant noch verzekeraar zit erop te wachten. 'Een verbod zou symboolwetgeving zijn, gebaseerd op onderbuikgevoel.'

Volgens Rutte zou het daarom onverstandig zijn winstuitkering permanent te verbieden. Op de lange termijn zouden in sommige gevallen investeerders naast kapitaal

juist ook kennis aan de zorgverzekeraars toe kunnen voegen, redeneert hij. 'Een investeerder zou een verzekeraar ook kunnen stimuleren eens kritisch te kijken naar kosten van uitgevoerd werk.' Op de korte termijn is dat volgens de VVD nog niet aan de orde. In een boetesysteem kan Rutte zich ook niet

vinden. Volgens hem bestaan er al voldoende regelingen die zorgverzekeraars stimuleren het belang van de klant hoog in het vaandel te houden.

'Op dit moment heeft de klant de mogelijkheid zijn eigen zorgverzekeraar te kiezen. Marktwerking dus.'

Die geldt als een stok achter de deur, meent Rutte. 'De burger staat aan het roer, niet de overheid.' Hij zegt vertrouwen te hebben in de huidige regelingen. 'Ik zie het nut er niet van in de deur naar eventuele toekomstige veranderingen nu al in het slot te gooien.'

'De problemen voor zijn'

'Zorgverzekeraars mogen geen investeerderpotentieel worden.' Renske Leijten, woordvoerder Zorg bij de SP, meent dat de hoge solvabiliteit van zorgverzekeraars hen interessant maakt voor beleggers, bij wie winst het hoofddoel is. De extra middelen die bij een beursgang vrijkomen, zorgen dan niet voor betere hulpverlening. 'Schrale zorg, waarbij zo min mogelijk middelen worden ingezet, ligt op de loer', aldus Leijten.

Dat zorgverzekeraars nu geen aandeelhouders hebben, is volgens Leijten geen garantie

voor de toekomst. 'We willen problemen voor zijn. Het toetreden van aandeelhouders op het toneel moet worden voorkomen.' Volgens de eigen statuten en gedragscodes handelen zorgverzekeraars 'zonder winst oogmerk'. Maar Leijten vindt dat zorgverzekeraars zich in het verleden vaker niet aan de eigen gedragsco-

de hebben gehouden. 'Ze zouden zich ook niet richten op groepen met laag risico, zoals gezonde jongeren. Dat gebeurt nog steeds.'

Bovendien, merkt Leijten op, zijn statuten niet van steen. 'Wat nu een stichting is, is morgen zo een nv en heeft overmorgen aandeelhouders.' Daarom bevat het initiatiefvoorstel niet alleen een verlenging van het verbod op winstuitkering. De partijen willen dat de Nederlandse Zorgautoriteit uitgekeerde winsten in de toekomst terugvordert en de verzekeraar een boete oplegt.